

Výroční zpráva o činnosti

Asociace waldorfských škol České republiky z.s.

za období 1.9.2018 - 31.8.2019

I. Základní údaje

Název: Asociace waldorfských škol České republiky z.s.
Sídlo: Základní škola waldorfská, Butovická 228/9, 158 00 Praha – Jinonice
Představenstvo: Mgr. Milena Vlčková, Mgr. Tomáš Jedlička, Mgr. Tomáš Petr, Ing. Pavel Seleši, Jan Strejcovský
IČO: 67362958
Kontakty: e-mail: waldorf@seznam.cz
Telefon: 723 539 983
Web: www.iwaldorf.cz
Spisová značka: L 8249 vedená u Městského soudu v Praze

II. Poslání a cíle Asociace waldorfských škol v České republice z.s.

Asociace waldorfských škol České republiky z. s. (dále jen Asociace) je dobrovolný profesní nepolitický spolek waldorfských škol, vycházejících z pedagogiky Rudolfa Steinera.

Posláním spolku je:

- 1) Prosazovat a hájit svobodu a pluralitu ve vzdělávání a dodržování práv dítěte, rodiče a učitele zaručených mezinárodními úmluvami.
- 2) Koordinovat práci waldorfských škol v České republice.
- 3) Prosazovat zájmy waldorfských škol zvláště v oblastech rovnoprávného legislativního zakotvení, vlastního vzdělávacího programu, financování škol a s nimi spojených školských zařízení i v otázkách pracovně právních.
- 4) Zastupovat waldorfské školy ve společných zájmech směrem k veřejnosti a organizacím působícím v oblasti výchovy a vzdělávání v ČR i v zahraničí.
- 5) Zabezpečovat a vytvářet podmínky pro vzdělávání učitelů waldorfských škol a dalších zájemců o waldorfskou pedagogiku.
- 6) Podporovat a zajišťovat potřebnou publikační a vydavatelskou činnost.
- 7) Podporovat vznikající waldorfské školské iniciativy.
- 8) Pečovat o ochranu ochranných známek jmen „Waldorf“ a „Rudolf Steiner“.

III. Členové Asociace

Asociace zastupovala ve školním roce 2018/19 tyto základní členy:

Základní školy

- 7 samostatných obecních úplných základních waldorfských škol s ročníky 1-9 (v Brně, Ostravě – Mlýnici, Pardubicích, Písku, Praze – Jinonicích, Příbrami, Semilech; z toho semilská škola spojuje základní a střední stupeň; příbramská škola spojuje MŠ, ZŠ, lyceum a střední odborné učiliště)
- 2 úplné obecní školy pracující ve společném subjektu s klasickou školou s ročníky 1-9 (waldorfské třídy), a to v Ostravě – Porubě a Praze – Dědině
- 3 úplné soukromé waldorfské školy s ročníky 1-9 v Č. Budějovicích (o.p.s.), Olomouci (s.r.o.), Plzni (o.p.s)
- 2 rozvíjející se soukromé školy: v Karlových Varech (o.p.s.) s ročníky 1- 7, pod které spadá též pobočka v Chebu s ročníky 1-3; a v Třebušíně s ročníky 1-4
- 3 začínající školy – soukromá v Ratibořských Horách u Tábora (o.p.s.) s ročníky 1-2; waldorfské třídy při klasické ZŠ v Liberci s ročníky 1-2 a waldorfská třída v Kuchařovicích u Znojma s 1. ročníkem

Střední školy

- 5 waldorfských středních škol pracujících podle vzdělávacího programu ‚Kombinované lyceum‘ v Ostravě, Praze, Semilech a Příbrami (zde v kombinaci se středním odborným učilištěm) a začínající škola s 1. ročníkem v Českých Budějovicích. V Praze a Ostravě jde o samostatné subjekty, v ostatních městech jde o stejný subjekt se základní školou.

Speciální školy

- 1 speciální waldorfskou školu – ZŠ a SŠ waldorfská Praha-Opatov s ročníky 1–12 (včetně praktické školy dvouleté)

Členství v Asociaci bylo rozlišeno na členy základní (školy, jež splnily podmínky pro udělení známky „Waldorf“) a členy přidružené (spolky rodičů, organizace podporující waldorfskou pedagogiku apod.)

Ve školním roce 2018/19 navštěvovalo školy s waldorfskou výukou celkem 3416 žáků a studentů, z toho bylo 2949 žáků ZŠ (150 tříd) a 447 studentů SŠ (17 tříd) a 20 žáků praktické školy (2 třídy).

Asociaci waldorfských škol zastupovali v mezinárodních organizacích:

- Mgr. Dušan Pleštil, Ph.D. – v Haagský kruh – mezinárodní konference waldorfského hnutí
- Mgr. Břetislav Kožušník – Evropská rada waldorfských škol (ECSWE)
- Mgr. Kateřina Kozlová – mezinárodní sdružení pro waldorfskou pedagogiku ve střední a východní Evropě (IAO)

Tato sdružení napomáhají posilovat globální vědomí o úkolech waldorfské pedagogiky a jsou činné na mezinárodní úrovni.

V České republice je Asociace **řádným členem SKAV** (Stálá konference ve vzdělávání).

iv. Setkávání

V období od 1.9.2018 do 31.8. 2019 se konala 4 zasedání Rady Asociace waldorfských škol. Každou waldorfskou školu, resp. waldorfské třídy, zastupovali v Radě 1 - 2 zástupci.

Termíny jednání Rady Asociace

18.9. 2018	Praha – Jinonice
18.-19.11.2018	výjezdní zasedání Trpoměchy
25.2. 2019	Praha – Dědina
26.4. 2019	Praha – Opatov

Termíny jednání představenstva Asociace

Představenstvo setkávalo v Praze – Jinonicích zpravidla jednou měsíčně, probíhaly mailové a telefonické konzultace. Těžištěm práce bylo mimo jiné vyřizování průběžné agendy, koordinace činností Asociace a příprava jednání a materiálů pro jednání rady Asociace.

V tomto školním roce se dále konala pravidelná setkání **přípravné skupiny „WALDORF 100“ k přípravě oslav 100 let waldorfské pedagogiky** (viz níže), konala se **setkání vedoucích pracovníků škol**, kteří zde řešili problémy související s vedením školy, organizací a legislativou. Proběhlo také **setkání zástupců rodičovských iniciativ**, kde rodiče koordinují možnou pomoc s organizační, legislativní apod.

v. Činnost Asociace

Činnost Asociace se tradičně soustředila na vzdělávání učitelů, publikační činnost, podporu škol a iniciativ, na společné akce, jednání s institucemi a další činnost.

1. Vzdělávání učitelů

- Asociace **pořádá setkání waldorfských učitelů pod názvem Dílna waldorfského učitele**. To se konalo v termínu 28.-31. března 2019 v Příbrami s tématem „Škola jako dílna lidskosti.“
- Ostatní vzdělávací akce byly pořádány jinými subjekty. Asociace uznává diplomy **z tříletého víkendového vzdělávání** seminářů subjektů (abecedně):
 - Akademie sociálního umění TABOR
 - Akademie waldorfské pedagogiky
 - Waldorfský seminář Praha
- Pod hlavičkou Akademie waldorfské pedagogiky také probíhal **Letní kurz waldorfské pedagogiky** v Semilech a další víkendové semináře.
- V srpnu se konal v Českém Krumlově závěrečný desátý ročník **Mezinárodního postgraduálního lékařského vzdělávání (IPMT)**, který pořádá lékařská sekce Goetheana ve švýcarském Dornachu pro lékaře v různých zemích světa, kdy byla část věnována učitelství.

2. Publikační činnost

Časopis Člověk a výchova

Časopis vychází od roku 1996 a se věnuje waldorfské pedagogice a souvisejícím tématům. Je vydáván ve čtvrtletním rytmu (rozsah jednoho čísla se pohybuje kolem 70 stran. Časopis informuje o dění ve waldorfských školách, nabízí inspiraci pro vyučování, mimoškolní činnosti a sebevzdělávání, zveřejňuje pedagogické přednášky, materiály, přináší recenze relevantní literatury, informace o plánovaných akcích apod. Časopis vychází díky redakční a překladatelské činnosti Petra Šimka.

V období 2018-19 vyšel časopis s těmito tématy (časopis je číslován podle kalendářního roku):

2018/3	Stý rok waldorfské pedagogiky
2018/4	Skutečnost lidského ducha
2019/1	Ke kořenům waldorfské pedagogiky I.
2019/2	Ke kořenům waldorfské pedagogiky II.

Literatura k waldorfské pedagogice

Na jaře roku 2019 vydala díky redakční práci Dušana Pleštila Asociace knihu Rudolfa Steinera **Utváření vyučování na základě poznání člověka** – Osm přednášek pro učitele Svobodné waldorfské školy ve Stuttgartu (GA 302).

3. Podpora školám a nově vznikajícím iniciativám

V tomto školním roce byla nově otevřena první třída v ZŠ Kuchařovice u Znojma, kde je příslib tuto školu postupně zcela přeměnit na waldorfskou školu. Jde o obecní školu, která plánuje otevřít každý rok novou první třídu.

Velkým úspěchem je po několikaletém úsilí otevření prvního ročníku lycea v Českých Budějovicích, které bude pracovat v jiné budově, ale ve stejném právním subjektu společně se ZŠ a MŠ.

Ke konci školního roku proběhlo jednání se zástupci ZŠ Letohradská v Praze s výsledkem, že se škola stala přidruženým členem Asociace.

Také v tomto roce se Asociaci ozývali další aktivní rodiče z různých koutů ČR, kteří konzultovali možnost založení nové školy, nebo ji hledali pro své dítě.

4. Akce ke 100. výročí waldorfské pedagogiky

Díky více než ročnímu úsilí nejrůznějších skupin organizátorů z různých škol bylo možné uspořádat množství akcí ke stoletému výročí waldorfské pedagogiky, jejichž přehled zde uvádíme:

4.1. Pohlednice do všech škol

Mezinárodní akce waldorfských škol, kdy byly pohlednice ilustrované žáky rozesílány po celém světě. Tedy i každá česká waldorfská škola poslala pohlednici všem waldorfským školám na světě. Tato akce probíhala již od jara 2018.

4.2. Putovní výstava

Kurátorka Kateřina Pavlicová sestavila výstavu především uměleckých výtvorů žáků a studentů waldorfských škol, která během roku putovala celou republikou, zapůjčena byla dokonce i na Slovensko. V každém městě, kde je waldorfská škola, se zdržela asi dva týdny, než putovala dále. Texty k výstavě sestavil Petr Šimek.

4.3. Věčný kalendář

Pod vedením koordinátorky Zuzany Zavřelové byl sestaven „věčný kalendář“, který charakterizuje všech 12 ročníků školy včetně mateřské školy.

4.4. Koncert orchestru a sboru ve Smetanově síni Obecního domu

Jedním z vrcholů stoletých byl slavnostní koncert žáků waldorfských škol z celé ČR v pátek 14. 6. 2019 ve Smetanově síni Obecního domu. Na této mimořádné akci vystoupily dětské a studentské sbory i orchestry doplněné pedagogy a rodiči, program doplnily jednotlivé projevy, součástí večera bylo vystoupení eurytmie...

Jako příprava na tuto akci předtím proběhly dílčí koncerty v Brně, Příbrami a Semilech. Tuto aktivitu koordinoval Jarmil Brynda.

4.5. Festival na Vyšehradě

Dalším vrcholem oslav byl v sobotu 15. 6. 2019 na pražském Vyšehradě celodenní festival, kde mohli diváci zhlédnout ukázky divadelních představení, zapojit se do tvůrčích dílen, navštívit besedy, ukázky z výuky, přednášky, nebo zakoupit literaturu či bio zeleninu. Na festival se sjeli žáci ze všech našich škol. Festival se stal důstojnou prezentací práce waldorfských škol v ČR. Jeho koordinátorem byla Julie Včeláková.

4.6. Včelí výstava

Tajemný život včel představila interaktivní výstava připravovaná Spolkem SRDCEVČELE u příležitosti 100. výročí založení waldorfských škol. Cílem výstavy je představit život včel z anthroposofického hlediska, to znamená s jeho kulturně-duchovním přesahem. Slavností zahájení výstavy bylo uspořádáno v rámci veřejných oslav v sobotu 15.6.2019 na Vyšehradě. Výstava nadále navštěvovala jednotlivé waldorfské školy v České republice. Koordinátorem výstavy byl Martin Semerád.

4.7. Další aktivity

Pro účely prezentace akcí k 100. výročí waldorfské pedagogiky byla založena facebooková stránka Waldorf 100.

V tomto období byly dále připravovány následující aktivity:

- vytvoření dokumentu o českých waldorfských školách
- pořízení titulků k zahraničnímu dokumentu o waldorfských školách
- vytvoření panelů a stojanů k venkovní výstavě o waldorfské pedagogice

5. Vnitřní dokumenty

Postupem času vznikla potřeba upravit některé dokumenty, podle kterých činnost Asociace probíhá. Proto byly, po předchozí přípravě a připomínkování, nově schváleny Radou Asociace dne 25.2.2019 Podmínky pro waldorfské školy (a nové iniciativy) a aktualizována Strategie Asociace pro další období.

6. Nadační fond

Zástupci nadačního fondu semilské školy přišli s nabídkou transformace tohoto fondu na nadační fond celorepublikový. O možnostech a způsobu zapojení Asociace do tohoto fondu je vedena diskuse.

7. Revize RVP a digitalizace výuky

Zástupci Asociace sledovali diskusi o plánovaných úpravách Rámcového vzdělávacího programu a snahy o prosazení co nejvíce informačních technologií do výuky. Jednotlivci se účastnili konferencí a diskusních skupin. Tyto změny mohou ohrozit uplatňování waldorfského programu, a tak Asociace hledala způsob, jak by se mohla aktivněji zapojit do úprav RVP. Proto byl vyhlášen konkurs na 0,5 úvazku pro koordinátora tvorby RVP. Nakonec však na základě přihlášených zájemců a jejich reálných možností vznikla skupina koordinátorů, kteří si rozdělili pole působnosti. Ve skupině jsou činní Tomáš Kuba, Pavel Lomička, Rostislav Řiško a Tamara Talomi.

8. Duhové divadlo

Již 13. ročník přehlídky se uskutečnil od středy 29. května do soboty 1. června 2019 v Písku. Na letošní přehlídku přijelo 432 účinkujících. Vystoupilo celkem 23 souborů základních a středních waldorfských škol z celé ČR. K vidění bylo 33 představení. Díky přehlídce město ožilo pětistovkou mladých lidí se zájmem o kulturu a město. Přehlídku navštívilo přes 2000 diváků. Tato akce by nebyla myslitelná bez velké organizační práce píseckého W-sdružení, manažerky Jitky Čáповé a učitelů ZŠ Svobodná Písek.

9. Olympiáda 5. tříd

Také V tomto školním roce se uskutečnila olympiáda waldorfských škol ve starořeckém stylu. Proběhla v Pardubicích 17.-18. 5. 2019 a byla vyvrcholením snahy nadchnout žáky 5. tříd pro řecký ideál ‚kalokagathia‘ – krásy těla i ducha – a nechat je prožít to, o čem se učili v hodinách dějepisu.

10. WOW Day, WOW-Year

Již tradičně se některé školy připojily k mezinárodní akci WOW Day. Rok 2019 byl v rámci stoletého výročí výjimečný tím, že akce probíhala vlastně celý rok 2019, proto WOW-Year. Zhodnocení WOW-Year tedy bude až v příští výroční zprávě. Akce Waldorf One World probíhá ve spolupráci s organizací Freunde der Erziehungskunst a European Council of Steiner/Waldorf Education (ECSWE). Jedná se o dobročinnou akci, jejímž smyslem je formou brigád, sponzorských běhů, prodeje výrobků žáků a rodičů, představení nebo dalších jiných aktivit shromáždit finanční prostředky pro rozvoj waldorfských škol v rozvojových zemích. V roce 2018 se této akce účastnily školy v Písku, Českých Budějovicích, Semilech, Praze - Dědině, Příbrami, Ostravě - Porubě (včetně lycea) a získaly tak částku 64 229,- Kč, která byla zaslána na účet německého organizátora.

vi. Hospodaření AWŠ

Popisované hospodářské období Asociace trvalo od 1.9.2018 do 31.8.2019. Účetním Asociace byla Barbora Strejcovská.

Členský příspěvek do Asociace v tomto období byl nezměněn, a to 200,- Kč na žáka. Do začátku tohoto období ještě spadala splatnost příspěvku na mimořádné akce ke 100. výročí waldorfské pedagogiky ve výši 100,- Kč na žáka.

Vybrané členské příspěvky a dary sloužily k financování činnosti Asociace.

Asociace uhradila členský příspěvek do SKAV ve výši 3 000,- Kč a do Evropské rady waldorfských škol ve výši 1 Euro na žáka, tedy 3 176,- Euro.

Asociace poskytla dar ve výši 30 000,- Kč spolku SRDCEVČELE na uspořádání výstavy o včelách, která bude součástí oslav 100 let waldorfské pedagogiky.

Hlavní náklady se týkaly především vydávání publikací a časopisu, vedení účetnictví Asociace, mzdových nákladů (dohody o provedení práce), cestovních nákladů, právních služeb, webhostingu, poštovního, kancelářských potřeb, bankovních poplatků aj.

Výnosy celkem		1 507 884,00
hlavní výnosy:	členské příspěvky	658 400,00
	tržby z prodeje služeb v rámci akce W100	310 022,00
	dary na knihy a časopisy	173 593,49
	tržby z interního setkání	116 500,00
Náklady celkem		1 711 236,75
hlavní náklady:	přijaté služby v rámci akce W100	1 116 324,15
	výroba časopisu	213 693,00
	mzdové náklady	148 960,00
	poskytnuté členské příspěvky	87 341,00

vi. Ohlédnutí za rokem

Školní rok 2018-19 byl obdobím mimořádného vzrůstu aktivity ve waldorfských školách, mezi učiteli, rodiči i příznivci, směřovanému ke stoletým oslavám waldorfské pedagogiky. Byla vynaložena obrovská energie k uskutečnění akcí, na které jsme se dříve neodvažovali ani pomyslet. Opravdu se podařilo předvést veřejnosti naši práci. Získávali jsme při tom zkušenosti, s některými akcemi nám pomohli profesionálové (festival Vyšehrad), jinde jsme je organizovali sami, což někdy přinášelo kvůli nezkušenosti i chyby.

Častěji se ozývaly myšlenky k větší profesionalizaci organizace, větší potřebě lobbingu, kontaktu s politiky atd., které alespoň částečně vyústily v angažování skupiny koordinátorů RVP. Představenstvo namísto koordinační funkce až příliš často suplovalo funkci jiných orgánů, které by měly vzniknout (redakční rada apod.) Celkově by byl zapotřebí náš angažovanější přístup do pedagogického dění. Ten je však závislý na silách lidí, kteří dnes ve waldorfském hnutí pracují.

Sestavil Tomáš Petr